

Лесняк Віталій Юрійович, кандидат політичних наук, доцент,
доцент кафедри політології та соціології, Рівненський державний
гуманітарний університет, Україна
e-mail: lesvit@ukr.net
ORSID ID: 0000-0003-3489-6119

СИСТЕМА СПРАВПРАЦІ МІЖ ДЕРЖАВНИМИ ОРГАНАМИ, МІСЦЕВИМ САМОВРЯДУВАННЯМ ТА ГРОМАДСЬКИМИ ОРГАНІЗАЦІЯМИ В СУЧАСНІЙ ПОЛЬЩІ

Статтю присвячено аналізу системи співпраці між державними органами, місцевим самоврядуванням та громадськими організаціями в сучасній Польщі. У результаті дослідження підтверджено, що основним правовим інструментом співпраці між органами державного і місцевого управління та неурядовими організаціями є Закон про діяльність суспільної користі і волонтаріат, який визначає насамперед механізми взаємодії та правову базу для дотування суспільно корисної діяльності, яку здійснюють громадські організації.

Ключові слова: *владні інститути, місцеве самоврядування, громадські організації, Польща.*

Постановка проблеми. Розвиток демократичних інститутів у світовому контексті засвідчує, що широке залучення як громадян, так і їхніх об'єднань у процес прийняття політичних рішень сприяє більшій ефективності державного та локального управління, підвищує рівень довіри виборців до демократичного устрою загалом.

В умовах російської військової агресії 2022 р. мільйони українських громадян були змушені перетнути кордон України та Європейського Союзу з метою отримання тимчасового притулку. Європейські демократії натомість повинні були ефективно реагувати на нові міграційні виклики. На основі аналізу реакції влади, місцевого самоврядування, громадянського суспільства на міграцію можна робити певні висновки про системний, досить організований комплекс заходів із забезпечення мільйонів українських громадян житлом, харчуванням, фінансовим, транспортним, освітнім та медичним забезпеченням.

Згідно зі статистичними даними Прикордонної служби Польщі, у період 24 лютого – 26 листопада 2022 р. до Польщі в'їхало понад 8,008 млн осіб, на-

томість уже на 26 листопада 2022 р. виїхало на територію України понад 6,196 млн осіб [1]. Мільйони громадян відчули на собі ефективну спільну роботу місцевих громад із поселення українських переселенців, забезпечення харчами та всім необхідним. На центральному рівні було прийнято законодавчі ініціативи з надання дозволів на отримання фінансової допомоги українським переміщеним особам, забезпечення легальних основ для доступу до ринку працевлаштування, освітніх, медичних, транспортних, фінансових послуг. Активно розпочали діяти благодійні, волонтерські громадські організації для адаптації українських тимчасових переселенців у локальних спільнотах.

Підставами такої ефективної роботи стали напрацьовані дієві механізми взаємодії влади та громадського сектору на всіх рівнях територіального поділу Польщі – від столиці до маленьких містечок та сіл, запроваджені у процесі проведення як реформи місцевого самоврядування, так і тривалої інституційної модернізації співпраці публічної адміністрації з третім сектором Польщі. Здобуті польською нацією трансформаційні результати у процесі постсоціалістичної демократизації стали успішними та показовими, як і досвід у реалізації широкої співпраці між різними секторами: адміністрацією, бізнесом, громадськими організаціями.

Вивчення результативних зарубіжних форм взаємодії між інститутами влади та організаціями громадянського суспільства є вкрай необхідним для українського народу, оскільки країна перебуває в умовах системних змін та потребує застосування ефективних практик громадянського діалогу у процесі напрацювання політичних рішень задля національної консолідації та вироблення загальносуспільного консенсусу. Тому для виявлення можливих шляхів удосконалення існуючих українських практик взаємодії влади та суспільства потрібно спиратися на світовий досвід реформування такої співпраці.

Аналіз останніх досліджень та публікацій за темою дослідження. Загальні теоретичні міркування з приводу сутності взаємодії держави та громадянського суспільства містяться у працях українських дослідників: Н. Гонюкової [2], С. Городецької [3], О. Крутія [4], І. Письменного, Н. Липовської [5], В. Погрібної [6, с. 331–339], М. Требіна [7] та ін. Проте питання дотичні практичних аспектів реалізації механізмів громадянського діалогу в сучасній Польщі розглянуті саме польськими дослідниками. Р. Скіба та Р. Нечіковска у посібнику «Як співпрацювати з адміністрацією публічною» [8] окреслили широкий комплекс порад та практичних прийомів успішної співпраці з інститутами державного управління. Професор В. Міштал аналізує витoki поняття «громадянського діалогу», намагаючись виявити його складові в польських реаліях побудови громадянського суспільства [9]. Я. Косовскі у праці «Співпраця одиниць територіального самоврядування з неурядовими органі-

заціями» [10] детально висвітлив проблему правових аспектів співпраці між владою та третім сектором на регіональному та місцевому рівнях влади. У колективній праці М. Римші, П. Фрончака, Р. Скшипца, З. Веймана «Стандарти співпраці публічної адміністрації з неурядовим сектором» [11] здійснено експертизу існуючих механізмів взаємодії адміністрації з громадськими організаціями в сучасній Польщі. Аналізуючи вказані та інші публікації з проблематики міжсекторальної взаємодії, варто підкреслити необхідність акцентування на успішних зарубіжних практиках побудови громадянського діалогу, що становлять вагомий практичний інтерес для України.

Постановка мети та завдань дослідження стосувалась вивчення польської системи взаємодії органів влади та громадських організацій, з'ясування позитивних елементів досвіду Польської Республіки в налагодженні ефективної комунікації та співпраці між владою та громадянським суспільством.

Виклад основного матеріалу. У рамках взаємодії влади та суспільства досить часто використовують механізми проведення «громадських консультацій» чи «громадських слухань», коли між владними інститутами та організаціями третього сектору відбувається взаємний обмін інформацією, позиціями та думками з приводу цілей, інструментів та стратегій реалізації публічної політики. Загалом прийнято вирізняти ширші форми та техніки співпраці: інформування (виставки, тренінги, звіти), консультування (диспути, громадські слухання, фокус-групи) та спільне прийняття рішень (консультаційно-дорадчі ради, громадянські суди, примирювальні конференції тощо) [9, s. 155–162].

Успішному розвитку системної співпраці влади та громадянського суспільства в Польщі сприяли насамперед: значна ресурсна база громадянського суспільства; загальна демократичність та високий рівень легітимності політичної влади; наявність високого рівня довіри серед громадян як до влади, так і до інститутів громадянського суспільства та самих себе. Крім того, у процесі розроблення державних рішень було вироблено сталу практику залучення до цього процесу як органів державного управління, так і громадських організацій, засобів масової інформації, академічних центрів тощо. У рамках «польського досвіду» реалізуються програми та проекти, спрямовані на поглиблення громадянського діалогу та подолання бар'єрів між владою та суспільством («Громадянський бюджет», «Фонд громадянських ініціатив», «Людський капітал» тощо). Крім того, у структурі громадянського суспільства діють різноманітні контрольні та спостережні громадські організації, що мають на меті проводити моніторинг відкритості та прозорості діяльності представників адміністрації та виборних органів, слідкувати за ефективністю розподілу публічних фінансів, доцільністю реалізації громіздких витратних проектів тощо. Із залученням до багатосторонньої комунікації органами вла-

ди як громадян, так і різноманітних суб'єктів громадянського суспільства формується досвід налагодження громадянського діалогу, досягається практика розроблення політичних рішень на основі узгодження позицій та прийняття консенсусних шляхів розв'язання політичних проблем.

Наприклад, в урядовому документі «Принципи соціального діалогу» зазначається, що неурядові організації можуть брати участь у розробленні й реалізації програм, ініційованих державними органами і доповнювати діяльність адміністрації, де остання не в змозі самостійно виконувати соціально вагомі завдання. Діалог може проявлятися у формі: усупільнення механізмів прийняття рішень; збалансування соціальних інтересів; підготовки якісних рішень у сфері соціально-економічної політики; підготовки суспільства до ефективного здійснення публічної політики; доповнення традиційних форм контролю за процесом державного управління. Результатом громадянського діалогу у такий спосіб стає, з одного боку, соціальний спокій, а з іншого – стійкий і збалансований розвиток країни і суспільства [12]. На думку Войчеха Мішталя, до найістотніших чинників, пов'язаних із функціонуванням громадянського діалогу, належать насамперед правові, політичні та суспільні передумови [9, s. 154].

Органи публічної влади Польщі утворюють розгалужений комплекс центральних та територіальних органів державної та місцевої влади. До центральної урядової адміністрації відносять: уряд, прем'єра та його канцелярію; міністрів та міністерства; керівників центральних державних відомств і комітетів. Структура урядової адміністрації на місцях представлена: воєводою, загальною територіальною адміністрацією; іншими суб'єктами урядової адміністрації на місцях. Самоврядна ж адміністрація з організаційної точки зору є «комплексом інституцій, що займаються публічними справами локальних спільнот». У гміні та повіті самоврядна адміністрація є «самостійним суб'єктом, що виконує публічні функції», а у воєводстві – суб'єктом, що «спільно приймає рішення з урядовою адміністрацією у справах публічних» [13, s. 30].

Громадські організації чи «об'єднання громадян» часто називаються неурядовими організаціями, які займаються неприбутковою діяльністю [14, с. 260]. У Польщі основними правовими формами неурядових організацій є фундації та товариства. Важливим напрямом діяльності громадських організацій є поступове перебирання від владних структур функцій соціальної допомоги та підтримки громадян. Ключовим правовим актом, який регламентує співробітництво між адміністрацією і громадськими організаціями у Польщі, є Закон про діяльність суспільної користі і волонтерат від 24 квітня 2003 р. [15], який перш за все визначає механізми взаємодії і правові межі фінансування діяльності організацій суспільної користі з державних фондів. До ор-

ганізацій суспільної користі належать ті неурядові організації, які, згідно зі статтями 3 і 4 Закону про діяльність суспільної користі і волонтаріат, проводять діяльність у сфері: соціальної допомоги; підтримки родини; професійної реінтеграції осіб, які перебувають на межі суспільного виключення; благодійної діяльності; охорони здоров'я; діяльності в інтересах неповносправних осіб, безробітних, осіб пенсійного віку; розвитку підприємництва; місцевих спільнот; допомоги жертвам катастроф та збройних конфліктів; діяльності з охорони материнства, батьківства, захисту прав дитини; протистояння шкідливим звичкам та суспільним патологіям тощо. Крім того, згідно із Законом органи публічної адміністрації зобов'язані співпрацювати з усіма громадськими організаціями, а не лише з організаціями, що володіють статусом організацій суспільної користі [8, s. 5]. Завдяки регламентованим у Законі правовим основам системного співробітництва попередні практики уряду і місцевих органів влади, що самостійно розподіляли державні кошти, було замінено обов'язком владної адміністрації співпрацювати з організаціями в напрямку забезпечення загальносуспільних інтересів. Так вони створили основу для реальної конкуренції у сфері реалізації суспільних завдань [8, s. 4].

У ст. 5 Закону про діяльність суспільної користі і волонтаріат вказано, що система взаємодії між державними, місцевими органами влади та громадськими організаціями може відбуватися у формі: доручення громадським організаціям реалізації суспільних завдань; взаємного інформування щодо планованих напрямів діяльності; консультування з неурядовими організаціями з приводу узгодження проєктів нормативних актів у сферах, що стосуються їхньої статутної діяльності; консультування щодо розроблення проєктів нормативних актів, що стосуються сфери публічних завдань, спільно з радами суспільно корисної діяльності при відповідних територіальних утвореннях; створення спільних органів дорадчого і консультаційного характеру, що складаються як із представників неурядових організацій, так і з представників відповідних владних інституцій; партнерського договору про виконання місцевої ініціативи [15]. Хоча й дослідниця Марта Жолендовська слушно додає, що такий «перелік форм співпраці... має відкритий характер» [16, s. 18], тобто може не обмежуватись вказаними лише формами співпраці.

У цілому ж до найпоширеніших проявів співпраці адміністрації з громадськими організаціями прийнято відносити фінансову (у результаті якої здійснюється трансфер фінансових засобів – дотацій) і позафінансову співпрацю (інші форми співпраці) [16, s. 18], до яких також можуть відноситись різні форми організаційної підтримки [10, s. 36–37]: адміністративна допомога; безкоштовне надання громадським організаціям приміщень для здійснення діяльності відповідно до статуту; надання для доступу різних матеріалів, технічних засобів та пристроїв на потреби організації; інформування неуряд-

дових організацій про джерела здобуття позабюджетних фінансових ресурсів, наприклад із фондів Європейського Союзу; допомога неурядовим організаціям в опублікуванні інформації у місцевій пресі чи інтернеті; співпраця в рамках реалізації офіційних програм, планування та проведення спільних заходів – наприклад, конференцій, курсів підготовки, майстер-класів; участь представників громадських організацій у засіданнях державних органів та інституцій місцевого самоврядування, допомога у створенні громадських організацій, телефонні консультації, а також дорадча допомога; патронат представників влади над діяльністю громадських організацій, розкручування діяльності громадських організацій; співпраця у сфері громадської оцінки тендерних процедур; допомога в налагодженні міжрегіональних та міжнародних контактів; створення баз даних про неурядові організації; співучасть неурядових організацій у процесі розроблення бюджетів відповідних територіальних одиниць; співробітництво у сфері оцінки реалізації проєктів тощо. Істотне значення щодо вибору форм співпраці владними інституціями спільно з громадськими організаціями має процес підготовки річних програм співпраці. Згідно із законодавством Польщі (ст. 5 а, п. 1 Закону про діяльність суспільної користі і волонтаріат), владні органи зобов'язані приймати до 30 листопада відповідні річні програми співпраці з громадськими організаціями [15]. Саме тому в рамках виконання таких програм здійснюються різноманітні заплановані форми системної співпраці між адміністрацією та неурядовими організаціями.

Також варто підкреслити, що є певні чинники, які можуть негативно впливати на стан взаємодії влади та громадянського суспільства. Так, на думку Дагміра Длугоша, до наявних проблем такої взаємодії належать як ще недостатня культура і низька організаційна ефективність державної служби у сфері співпраці з неурядовими організаціями, так і відсутність (особливо серед деяких соціальних партнерів) репрезентативних та компетентних структур для проведення діалогу з адміністрацією [17, s. 92]. Натомість ключовою проблемою, з якою стикаються у Польщі в ході залучення громадян до прийняття рішень, є інструменталізація відповідних механізмів співпраці [18, s. 8], оскільки часто такі механізми слугують виключно легітимації прийнятих адміністрацією рішень поза межами діалогових процедур.

Висновки дослідження. Система співпраці державної влади, місцевого самоврядування та громадських організацій сприяє зміцненню демократичних практик та допомагає відповідним елітам приймати узгоджені політичні рішення в умовах нових міграційних, безпекових викликів та загроз. Ефективно вибудована співпраця стає запорукою формування консенсусних форм вирішення спільних завдань. У питаннях реалізації органами державної влади та місцевого самоврядування відповідальної публічної політики істот-

не значення мають узгоджені з громадським сектором галузеві та локальні програми розвитку громад, що сприяє забезпеченню прозорості, відкритості політичного процесу. З появою неочікуваних викликів та загроз системна співпраця та узгодженість дій між державною владою, місцевим самоврядуванням та громадськими організаціями сприяє виробленню альтернативних рішень, що сприятимуть адекватному результативному реагуванню на нагальні проблеми та ризики, що зростають.

Саме завдяки злагодженій системі співпраці влади та громадянського суспільства зусиллями численних службовців, політиків, громадських активістів, волонтерів та простих громадян було забезпечено прихисток мільйонам українців, які шукали порятунку від війни за кордоном. За даними Унії польських метрополій розподіл українців у Польщі після початку повномасштабної війни серед найбільших польських міст становив: Варшава – 469 628, Катовіце – 302 963, Вроцлав – 302 467, Краків – 229 938, Гданськ – 223 952, Жешув – 03, Люблін – 87 048 [19]. Більше половини опитуваних мали бажання не залишатись у Польщі довше як на рік, оскільки мали намір повернутися до України [19]. Безпрецедентні заходи з подолання найбільшої міграційної кризи у Східній Європі з початку XXI ст. було ефективно втілено завдяки усталеним та напрацьованим механізмам системної співпраці державної влади, місцевого самоврядування та громадських організацій.

Перспективи використання результатів дослідження та подальшого аналізу наукової проблеми стосуються продовження системного збору та інтерпретації емпіричних даних щодо ефективності упровадження існуючих принципів громадянського діалогу в різних регіонах та місцевостях Польщі з метою узагальнення польського досвіду та можливого його використання в українській практиці реформування системи державного управління. Адже перспективним напрямом для України є розроблення шляхів ефективного діалогу органів влади з громадськістю на принципах партнерства та довіри, зокрема у сфері реалізації державних цільових програм, обласних програм місцевого розвитку.

ЛІТЕРАТУРА

1. Понад 8 млн українців перетнули кордон із Польщею після початку повномасштабного вторгнення. *Espresso.tv*. 2022. 28 листоп. URL: <https://espresso.tv/ponad-8-mln-ukraintsiv-peretnuli-kordon-iz-polshcheyu-vid-pochatku-povnomasshtabnogo-vtorgnennya> (дата звернення: 28.11.2022).
2. Гонюкова Л. В. Основні напрями співпраці влади та громади і необхідні для цього умови. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2015. №3. URL: <http://www.dy.nauka.com.ua/?op=1&z=819> (дата звернення: 28.11.2022).

3. Городецька С. Л. Громадянський діалог: витоки, структура та проблематика дослідження. *Актуальні проблеми соціології, психології, педагогіки* : зб. наук. пр. 2013. Вип. 19. С. 91–96.
4. Крутій О. М. Діалогова взаємодія органів державної влади та громадськості : монографія. Харків : Вид-во ХарРІ НАДУ «Магістр», 2008. 302 с.
5. Письменний І. В., Липовська Н. А. Громадянський діалог як форма взаємодії між владою та суспільством. *Аспекти публічного управління*. 2015. №9. С. 5–11.
6. Громадянське суспільство: політичні та соціально-правові проблеми розвитку : монографія / Г. Ю. Васильєв, В. Д. Воднік, О. В. Волянська та ін. ; за ред. М. П. Требіна. Харків : Право, 2013. 536 с.
7. Требін М. П. Моделі взаємодії держави і суспільства та їх вплив на формування правосвідомості і правової культури громадян. *Вісник Національного університету «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого»*. Серія: філософія, філософія права, політологія, соціологія. 2011. Вип. 9. С. 204–217.
8. Skiba R., Niecikowska R. Jak współpracować z administracją publiczną? Warszawa : Stowarzyszenie Klon/Jawór, 2005. 28 s.
9. Misztal W. Dialog obywatelski we współczesnej Polsce. Lublin : Wydaw. UMCS, 2011. 246 s.
10. Kosowski J. Współpraca jednostek samorządu terytorialnego z organizacjami pozarządowymi. Warszawa: Wolters Kluwer Polska, 2012. 222 s.
11. Rymśa M., Frączak P., Skrzypiec R., Wejmann S. Standardy współpracy administracji publicznej z sektorem pozarządowym. Ekspertyza przygotowana na zlecenie MpiPS. Warszawa : MpiPS, 2007. 69 s.
12. Zasady Dialogu Społecznego. Dokument programowy Rządu przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 22 października 2002 r. URL: https://www.malopolska.uw.gov.pl/doc/Zasady_Dialogu_Spolecznego_dokument_programowy.pdf (дата звернення: 28.11.2022).
13. Zieliński E. Administracja rządowa i samorządowa w Polsce. Warszawa: Wyższa Szkoła Administracyjno-Społeczna, 2013. 438 s.
14. Новітня політична лексика (неологізми, okazionalізми та інші новотвори) / І. Я. Вдовичин, Л. Я. Угрин, Г. В. Шипунов та ін. ; за заг. ред. Н. М. Хоми. Львів : Новий Світ – 2000, 2015. 492 с.
15. Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (tekst jedn.: Dz.U.2016. Nr 239 z późn. zm.) URL: <https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20030960873/U/D20030873Lj.pdf> (дата звернення: 28.11.2022).
16. Żołędowska M. Ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. Praktyczny komentarz, stan prawny 30 maja 2011 r. Warszawa : Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej, 2011. 102 s.
17. Długosz D. W kierunku debaty publicznej? Nowe rozwiązania partycypacyjne a pożądane zmiany w systemie dialogu społecznego i obywatelskiego w Polsce. *Trzeci sektor*. 2006. Nr 4. S. 91–108.
18. Wiktorska-Święcka A. Ku dialogowi obywatelskiemu w Polsce. Rada Działalności Pożytku Publicznego – 10 lat doświadczeń. Warszawa: MpiPS, 2013. 222 s.

19. Bruszkiewicz J. Ukraińcy powiedzieli, w których miastach chcą pozostać na stale. Lublin na ostatnim miejscu. *Wyborcza.pl. Lublin*. 28.11.2022. URL: <https://lublin.wyborcza.pl/lublin/7,48724,29190210,ukraincy-powiedzieli-w-ktorych-miastach-chca-zostac-na-stale.html> (дата звернення: 28.11.2022).

REFERENCES

1. Ponad 8 mln ukraintsiv peretnuly kordon z Polshcheyu pislya pochatku povnomashtabnogo vtorgnennya [More than 8 million Ukrainians crossed the border into Poland after the full-scale invasion began]. *Espreso.tv*. 28.11.2022. Retrieved from <https://espreso.tv/ponad-8-mln-ukraintsiv-peretnuli-kordon-iz-polshcheyu-vid-pochatku-povnomashtabnogo-vtorgnennya> [in Ukrainian].
2. Goniukova, L. V. (2015). Osnovni napriamy spivpratsi vlady ta gromady i neobhidni dla tsiogo umovy [The main areas of cooperation between the authorities and the community and the necessary conditions for this]. *Derzhavne upravlinnya: udoskonalennya i rozvytok – Public administration: improvement and development*, 3. Retrieved from <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=819> [in Ukrainian].
3. Horodets'ka, S. L. (2013). Hromadyans'kyi dialog: vytoky, struktura ta problematyka doslidzhennya [Civil dialogue: origins, structure and issues of research]. *Aktualni problemy sotsiologii, psykholohii, pedahohiky: Zbirnyk naukovykh prats – Actual problems of sociology, psychology, pedagogy: Collection of scientific papers*, 19, 91–96 [in Ukrainian].
4. Krutii, O. M. (2008). *Dialohova vzaiemodiia orhaniv derzhavnoi vlady ta hromadskosti* [Dialogic interaction of state authorities and the public]: [monohrafiia]. Kharkiv: Vydavnytstvo KharRI NADU «Mahistr» [in Ukrainian].
5. Pys'mennyi, I. V., & Lypovs'ka, N. A. (2015). Hromadyans'kyi dialog yak forma vzayemodii mizh vladoyu ta suspilstvom [Civil dialogue as a form of interaction between government and society]. *Aspekty publichnogo upravlinnya – Aspects of public administration*, 9, 5–11 [in Ukrainian].
6. Vasyliiev, H. Yu., Vodnik, V. D., Volianska, O. V., et al. (2013). *Hromadianske suspilstvo: politychni ta sotsialno-pravovi problemy rozvytku* [Civil Society: Political and Socio-Legal Problems of Development]: monohrafiia / Trebin, M. P. (Ed.). Kharkiv: Pravo [in Ukrainian].
7. Trebin, M. P. (2011). Modeli vzaiemodii derzhavy i suspilstva ta yikh vplyv na formuvannya pravosvidomosti i pravovoi kultury hromadian [Models of co-operation of the state and society and their influence on formings of legal consciousness and legal culture]. *Visnyk Natsionalnoho universytetu «Iurydychna akademiia Ukrainy imeni Yaroslava Mudroho». Serii: Filosofiia, filosofiia prava, politolohiia, sotsiologiia – Bulletin of the National University «Yaroslav Mudryi Law Academy of Ukraine». Series: Philosophy, philosophy of law, political science, sociology*, 9, 204–217 [in Ukrainian].
8. Skiba, R., & Niecikowska, R. (2005). *Jak współpracować z administracją publiczną?* Warszawa: Stowarzyszenie Klon/Jawór [in Polish].

9. Misztal, W. (2011). *Dialog obywatelski we współczesnej Polsce*. Lublin : Wydaw. UMCS [in Polish].
10. Kosowski, J. (2012). *Współpraca jednostek samorządu terytorialnego z organizacjami pozarządowymi*. Warszawa: Wolters Kluwer Polska [in Polish].
11. Rymaszka, M., Frączak, P., Skrzypiec, R., & Wejmann, S. (2007). *Standardy współpracy administracji publicznej z sektorem pozarządowym. Ekspertyza przygotowana na zlecenie MpiPS*. Warszawa : MpiPS [in Polish].
12. Zasady Dialogu Społecznego. Dokument programowy Rządu przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 22 października 2002 r. Retrieved from https://www.malopolska.uw.gov.pl/doc/Zasady_Dialogu_Spolecznego_dokument_programowy.pdf [in Polish].
13. Zieliński, E. (2013). *Administracja rządowa i samorządowa w Polsce*. Warszawa: Wyższa Szkoła Administracyjno-Społeczna [in Polish].
14. Vdovychyn, I. Ya., Uhryn, L. Ya., & Shypunov, H. V., et al. (2015). *Novitnia politychna leksyka (neolohizmy, okazionalizmy ta inshi novotvory)* [Newest political vocabulary (neologisms, occasional and other new discoveries)] / N. M. Khoma (Ed.). Lviv: Novyi Svit – 2000 [in Ukrainian].
15. Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (tekst jedn.: Dz.U.2016. Nr 239 z późn. zm.). Retrieved from <https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20030960873/U/D20030873Lj.pdf> [in Polish].
16. Żołędowska, M. (2011). *Ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. Praktyczny komentarz, stan prawny 30 maja 2011 r.* Warszawa: Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej [in Polish].
17. Długosz, D. (2006). W kierunku debaty publicznej? Nowe rozwiązania partycypacyjne a pożądane zmiany w systemie dialogu społecznego i obywatelskiego w Polsce. *Trzeci sektor*, 4, 91–108 [in Polish].
18. Wiktorska-Święcka, A. (2013). *Ku dialogowi obywatelskiemu w Polsce. Rada Działalności Pożytku Publicznego – 10 lat doświadczeń*. Warszawa: MpiPS [in Polish].
19. Bruszkiewicz, J. (2022). Ukraińcy powiedzieli, w których miastach chcą pozostać na stałe. Lublin na ostatnim miejscu. *Wyborcza.pl. Lublin*. 28.11. Retrieved from <https://lublin.wyborcza.pl/lublin/7,48724,29190210,ukraincy-powiedzieli-w-ktorych-miastach-chca-zostac-na-stale.html> [in Polish].

Лесняк Виталий Юрьевич, кандидат политических наук, доцент,
доцент кафедры политологии и социологии, Ровенский государственный
гуманитарный университет, Украина

СИСТЕМА ВЗАИМОДЕЙСТВИЯ МЕЖДУ ГОСУДАРСТВЕННЫМИ ОРГАНАМИ, МЕСТНЫМ САМОУПРАВЛЕНИЕМ И ОБЩЕСТВЕННЫМИ ОРГАНИЗАЦИЯМИ В СОВРЕМЕННОЙ ПОЛЬШЕ

В статье проанализирована система взаимодействия между государственными органами, местным самоуправлением и общественными организациями в современ-

ной Польше. В результате исследования подтверждено, что основным правовым инструментом сотрудничества между органами государственного, местного управления и неправительственными организациями является Закон о деятельности общественной пользы и волонтерате, который определяет прежде всего механизмы взаимодействия и правовую базу для дотирования общественно полезной деятельности, которую осуществляют общественные организации.

Ключевые слова: властные институты, местное самоуправление, организации гражданского общества, Польша.

Lesnyak Vitaliy Yuriyovych, PhD in Political Sciences, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Political Science and Sociology, Rivne State University of Humanities, Ukraine

SYSTEM OF COOPERATION BETWEEN STATE BODIES, LOCAL GOVERNMENT AND PUBLIC ORGANIZATIONS IN MODERN POLAND

The article analyzes the system of cooperation between state bodies, local government and public organizations in Poland. During investigation activity we came to the conclusion that the basic legal instrument of cooperation forms between the state administration and non-governmental organizations is the Act of Law on Public Benefit and Volunteer Work. These mechanisms define interaction practice and legal framework for subsidies in the whole range of performance from public activities to the civil society organizations.

Keywords: power institutions, local government, public organizations, Poland.

